

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	UNIVERSITATEA DE VEST DIN TIMIȘOARA
1.2. Facultatea	LITERE, ISTORIE ȘI TEOLOGIE
1.3. Departamentul	STUDII ROMÂNEȘTI
1.4. Domeniul de studii	TEOLOGIE
1.5. Ciclul de studii	MASTERAT
1.6. Programul de studii / calificarea*	TEOLOGIE ORTODOXĂ ȘI MISIUNE CREȘTINĂ / Specialist în teologie ortodoxă și misiune creștină

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei				LITURGICĂ PRACTICĂ. II							
2.2. Titularul activităților de curs				Ierom. dr. Rafael (Raul) Povirnar							
2.3. Titularul activităților de seminar				Ierom. dr. Rafael (Raul) Povirnar							
2.4. Anul de studii		II	2.5. Semestrul		II	2.6. Tipul de evaluare		E	2.7. Regimul disciplinei		O.

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	2	din care: 3.2 curs	1	3.3. seminar/laborator	1
3.4. Total ore din planul de învățământ	24	din care: 3.5 curs	12	3.6. seminar/laborator	12
Distribuția fondului de timp*					ore
Studiu după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					48
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate/pe teren					24
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					25
Examinări					2
Tutorat					2
Alte activități ...					
3.7. Total ore studiu individual	101				
3.8. Total ore pe semestru	125				
3.9. Număr de credite	5				

4. Precondiții (acolo unde e cazul)

4.1. de curriculum	- Nu este cazul
4.2. de competențe	- Nu este cazul

5. Condiții (acolo unde e cazul)

5.1. de desfășurarea a cursului	<ul style="list-style-type: none"> • Paraclisul facultății. • Acces la internet/laptop cu cameră și microfon; • Cursurile se vor desfășura online prin platforma GoogleMeet; • Materiale și bibliografie vor fi accesibile pe platforma Google Classroom; • Nu vor fi tolerate convorbirile telefonice în timpul cursului; • Nu va fi tolerată întârzierea studenților la curs și seminar/laborator.
5.2. de desfășurare a seminarului/laboratorului	<ul style="list-style-type: none"> • Paraclisul facultății; • Acces la internet/laptop cu cameră și microfon; • Cursurile se vor desfășura online prin platforma GoogleMeet; • Materiale și bibliografie vor fi accesibile pe platforma Google Classroom;

	<ul style="list-style-type: none"> • Termenul predării lucrării de seminar este stabilit de titular, de comun acord cu studenții. Nu se vor accepta cererile de amânare a seminarului decât pe motive întemeiate.
--	--

6. Competențe specifice acumulate

Competențe profesionale	<ul style="list-style-type: none"> • C1- Formarea conștiinței liturgice a studenților teologi care se pregătesc pentru a fi hirotoniți. • C2-Identificarea pericolelor care conduc la rutină în slujirea liturgică;
Competențe transversale	<ul style="list-style-type: none"> • C.T.1 - Aplicarea strategiilor de muncă riguroasă, eficientă și responsabilă, de conștiinciozitate misionară, pe baza principiilor, normelor și valorilor doctrinare, biblice, religios-morale și canonice. • C.T.2 - Implementarea tehnicilor de activitate misionară în echipă multidisciplinară, pe diverse paliere ierarhice, respectând principii de credință religioasă. • C.T.3 - Îndeplinirea de funcții administrative și sociale asociate organizării, gestionării și supervizării activităților pastoral-misionare.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1. Obiectivul general al disciplinei	<ul style="list-style-type: none"> • Dobândirea capacităților profesionale necesare misiunii ecclesiastice • Precizarea și utilizarea adecvată în comunicarea profesională a terminologiei specifice Teologiei liturgice. • Analiza și interpretarea datelor, privind istoria cultului Bisericii. • Săvârșirea ritualurilor cultice. • Evidențierea importanței și a conținutului ritualurilor cultice, precum și a necesității săvârșirii corecte a acestora.
7.2. Obiectivele specifice	<p>➤ Obiective de cunoaștere (O.c.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • O.c.1.1. – să cunoască elemente privitoare la instituirea și dezvoltarea cultului creștin; • O.c.1.2- să cunoască temeinic rânduielile de cult; • O.c.1.3– să cunoscă întregul conținut teologic și duhovnicesc al slujbelor divine, în vederea alcătuirii unui mesaj misionar articulat <p>➤ Obiective de abilitare (O.ab.)</p> <ul style="list-style-type: none"> O.ab.1.1. – să explice actele de cult; O.ab.1.2. – să evidențieze importanța și conținutul ritualurilor cultice, precum și necesitatea săvârșirii corecte a acestora, din perspective misiunii Bisericii O.ab.1.3. să argumenteze diferențierea între actele cultice canonice și inovații, tradiții locale <p>➤ Obiective atitudinale (O.at.)</p> <ul style="list-style-type: none"> O.at.1.1. – să dezvolte dăruirea personală în materie de slujire, păstrând nestinse prevederile canonice în materie de cult. O.at.1.2. – să se familiarizeze cu aspectele practice ale slujirii liturgice

	O.at.1.3.- să exerseze săvârșirea ritualurilor cultice, în condiții standard.
--	---

8. Conținuturi

8.1. Curs	Metode de predare	Observații
1. Sfânta Treime, arhetip al iubirii și sfințeniei – temei al cultului creștin (O.c.1.1 O.c.1.3), (2 ore)	- expunerea - prelegerea - problematizarea	Cursul este corelat, în vederea îndeplinirii obiectivelor stabilite, cu seminarul nr. 1. Referințe: 1.Bel, Valer, <i>Misiunea Bisericii în lumea contemporană</i> . Cluj-Napoca, 2010, pp. 9-189. 2.Bobrinskoy, Pr. Prof. Boris, <i>Taina Preasfintei Treimi</i> , București, 2005. 3.Stăniloae, Pr. Prof. Dumitru, <i>Teologia dogmatică ortodoxă, vol. I</i> , București, 2003, pp. 235-337.
2. Spațiul liturgic sub presiunea secularizării (O.c.1.1 O.c.1.3) (2 ore)	- expunerea - prelegerea - conversația	Cursul este corelat, în vederea îndeplinirii obiectivelor stabilite, cu seminarul nr. 2. Referințe: 1.Braniște, Pr. Prof. Univ. Dr. Ene, <i>Liturgica Generală, vol. I</i> , București, 2015, pp. 69-126; 2. Ică jr., Ioan, <i>Canonul Ortodoxiei I</i> , Sibiu/București, 2008, pp.278-320; 3. Yannoulatos, IPS, Anastasios, <i>Ortodoxia și problemele lumii contemporane</i> , București, 2003, pp.15-41.
3. Liturghie și pastorație (O.c.1.1 O.c.1.3) (2 ore)	- expunerea - prelegerea - conversația	Cursul este corelat, în vederea îndeplinirii obiectivelor stabilite, cu seminarul nr. 3. Referințe: 1. Braniște, Pr. Prof. Dr. Ene, <i>Liturgica Specială</i> , București, 2008, pp. 129-274; 2. Stăniloae, Pr. Prof. Dumitru, <i>Spiritualitate și comuniune în liturghia ortodoxă</i> , București, 2004, <i>passim</i> ; 3. Larchet, Jean-Claude, <i>Viața liturgică</i> , Iași, 2017, <i>passim</i> ; 4. Bria, Pr. Prof. Dr. Ion, <i>Liturghia după Liturghie</i> , București, 1996, <i>passim</i>
4. Sfintele taine și misiunea liturgică (O.c.1.1 O.c.1.3) (2 ore)		Cursul este corelat, în vederea îndeplinirii obiectivelor stabilite, cu seminarul nr. 4. Referințe: 1. Braniște, Pr.Prof .Dr. Ene, <i>Liturgica Specială</i> , București, 2008, pp.285-327, pp.346-353; 2. Scrima, Andre, <i>Biserica Liturgică</i> , București, 2005, p.25-45; 3. Streza, pr. Laurențiu, <i>Botezul în diferite rituri liturgice creștine, teză de doctorat</i> , în “ <i>Ortodoxia</i> ”, nr.1 (1985) și nr. 2 (1985). <i>Passim</i> 4. Schmemmann, Alexander, <i>Biserica, lume, misiune</i> , Alba Iulia, 2006, pp. 165-255.

5. Preotul și parohia (O.c.1.1 O.c.1.3) (2 ore)	- expunerea - prelegerea - problematizarea	Cursul este corelat, în vederea îndeplinirii obiectivelor stabilite, cu seminarul nr. 4. Referințe 1.Braniște, Pr.Prof.Dr. Ene, <i>Liturgica Specială</i> , București, 2008 pp. 337-346; 2.Schmemmann Al., <i>Liturghie și Viață</i> , trad. de Pr. Viorel Sava, Editura Erola, Iași, 2001 ,passim. 3.Mihălțan, Ioan, <i>Preoția Mântuitorului Hristos și preoția bisericească</i> , Oradea, 1993, passim 4. Povîrnaru, Ierom. Rafael, <i>Viața cultică după tratatele pseudo-areopagotoce. O realitate autentic creștină?</i> , Alba-Iulia, 2018, pp.347-425. 5. Timiadis, Mitropolit Emilianos, <i>Preot. Parohie. Înnoire</i> , Sibiu, 2015, p.17-119. 6. Metallinos, D. Gheorghios, <i>Prohia. Hristos în mijlocul nostrum</i> , Sibiu, 2004.
6 Anul bisericesc – cronologia unor repere sfințitoare (O.c.1.1 O.c.1.3) (2 ore)	- expunerea - prelegerea - problematizarea	Cursul este corelat, în vederea îndeplinirii obiectivelor stabilite, cu seminarul nr. 6. Referințe: 1. Braniște, Pr. Prof. Dr. Ene, <i>Liturgica Generală</i> , vol I ,București, 2015, pp. 183-416; 2. Braniște, Pr. Prof. Dr. Ene, <i>Liturgica Specială</i> , București, 2008, p. 21-129; 3. Schmemmann, Alexander, <i>Introducere în teologia liturgică</i> , București, 2002, passim 4. Larchet, Jean-Claude, <i>Viața Liturgică</i> , Iași, 2017, p. 73-149. 5. Sfântul Maxim Mărturisitorul, <i>Despre calcularea datei paștilor. Comput bisericesc</i> , Iași, 2018,

Bibliografie:

Izvoare

1. *Biblia sau Sfânta Scriptură*, Ediție Jubiliară a Sfântului Sinod, Ed. Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2001
2. *Aghiasmatar*, E.I.B.M.B.O.R., București, 2016
3. *Arhieraticon*, E. I.B.M.B.O.R., București, 1993
4. *Ceaslov*, E.I.B.M.B.O.R., București 1990
5. *Legiurile Bisericii Ortodoxe Române*, E.I.B.M.B.O.R, București, 1953
6. *Liturghier*, E. I.B.M.B.O.R., București, 2012
7. *Molitfelnic*, E. I.B.M.O., București, 2019
8. *Triod*, E.I.B.M.B.O.R., București 2000

Manuale

9. Braniște, Pr. Prof. Dr. Ene, *Liturgica Specială*, București, 2008
10. Idem, *Liturgica Generală*, vol. I, București, 2015
11. Idem, *Liturgica Generală*, vol. II, București, 2015
12. Stăniloae, Pr. Prof. Dumitru, *Teologia dogmatică ortodoxă*, vol. I, București, 2003
13. Idem, *Teologia dogmatică ortodoxă*, vol. II, București, 2003
14. Idem, *Teologia dogmatică ortodoxă*, vol. III, București, 2003

Scrieri patristice

15. Ambrozio Al Milanului, Sfântul, *Despre Sfintele Taine*, traducere, introducere și note de Pr. Prof. Ene Braniște, în Scrieri. Partea a doua (PSB 53), Ed. I.B.M.B.O.R., București, 1994

16. Dionisie Areopagitul, Sfântul. *Opere Complete și Scoliile Sfântului Maxim Mărtisorul*, Traducere, introducere și note de Pr. Dumitru Stăniloae, Ed. Paideia, București, 1996
17. Gherman I, Arhiepiscopul Constantinopolului, Sfântul, *Tâlcuirea Sfintei Liturghii*, Ed. Mitropolia Olteniei, 2005
18. Nicolae Cabasila, Sfântul, *Tâlcuirea dumnezeieștii Liturghii*, traducere din limba greacă de Pr. Prof. Dr. Ene Braniște, Ed. I.B.M.B.O.R., București, 2011
19. Idem, *Despre viața în Hristos*, Editura I.B.M.B.O.R., București, 2009
20. Maxim Mărtisorul, Sfântul, *Despre calcularea datei paștilor. Comput bisericesc*, traducere din limba greacă de Petru Molodeț, Ed. Doxologia, Iași, 2018.

Lucrări generale și speciale

21. Bel, Valer, *Misiunea Bisericii în lumea contemporană*. Cluj-Napoca, 2010
22. Idem, *Misiune, Parohie, Pastorație. Coordonate pentru o strategie misionară*, Ed. Renașterea, Ediția a II-a, Cluj-Napoca, 2006
23. Bobrinskoy, Pr. Prof. Boris, *Taina Preasfintei Treimi*, București, 2005
24. Braniște, Pr. Prof. Ene, *Explicarea Sfintelor Taine de inițiere (Botez, Mirungere, Euharistie) în literatura creștină*, Ed. Arhiepiscopiei Bucureștilor, 1990
25. Idem, *Despre preoție*, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2004.
26. Bria, Pr. Prof. Dr. Ion, *Liturghia după Liturghie*, București, 1996
27. Himcinschi, Pr. Prof. Dr. Mihai, *Relația Duhului Sfânt cu Tatăl și cu Fiul în teologia răsăriteană și apuseană. Implicațiile doctrinare și spirituale ale acesteia*, Ed. Reîntregirea, Alba Iulia, 2004
28. Ică jr., Ioan, *Canonul Ortodoxiei I*, Sibiu/București, 2008
29. Idem, *Canonul Ortodoxiei. Sinodul VII Ecumenic. 1. Definind dogmatic icoanele*, Ed. Deisis, Sibiu, 2020.
30. Idem, *Canonul Ortodoxiei. Sinodul VII Ecumenic. 2. Definitivând dogmatic orthodoxia*, Ed. Deisis, Sibiu, 2020.
31. Ierotheos, Mitropolit al Nefpaktosului, *Praznicele Maicii Domnului. O perspectivă istorică și teologică*. Ed. Bonifaciu, București, 2019.
32. Larchet, Jean-Claude, *Viața liturgică*, Iași, 2017
33. Metallinos, D. Gheorghios, *Prohia. Hristos în mijlocul nostru*, Ed. Andreiana, Sibiu, 2004.
34. Mihăilescu, pr. Miron, *Sfânta Liturghie, Pâinea cea de-a pururi*, Ed. Reîntregirea, Alba Iulia, 2007
35. Mihălțan, Ioan, *Preoția Mântuitorului Hristos și preoția bisericească*, Oradea, 1993
36. Plămădeală, Mitropolit Antonie, *Preotul în Biserică, în lume, acasă*, Sibiu, 1996.
37. Pott, Thomas, *Reforma liturgică bizantină*, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2019.
38. Povîrnaru, Ierom. Rafael, *Viața cultică după tratatele pseudo-areopagotoce. O realitate autentic creștină?*, Alba-Iulia, 2018
39. Idem, *Despre Preoție în câteva cuvinte*, Ed. Estfalia, București, 2012
40. Idem, *Despre Căsătorie - scurtă abordare liturgică, juridică și canonică*, Ed. Estfalia, București, 2012
41. Schmemmann, Alexander, *Biserică, lume, misiune*, Alba Iulia, 2006
42. Idem, *Liturghie și Viață*, trad. de Pr. Viorel Sava, Editura Erola, Iași, 2001
43. Idem, *Din apă și din Duh - un studiu liturgic al Botezului*, Ed. Sophia, București, 2009
44. Scrima, Andre, *Biserica Liturgică*, București, 2005
45. Stăniloae, Pr. Prof. Dumitru, *Spiritualitate și comuniune în liturghia ortodoxă*, București, 2004

Bibliografie:

Izvoare

1. *Biblia sau Sfânta Scriptură*, Ediție Jubiliară a Sfântului Sinod, Ed. Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2001
2. *Aghiasmatar*, E.I.B.M.B.O.R., București, 2016
3. *Arhieraticon*, E. I.B.M.B.O.R., București, 1993
4. *Ceaslov*, E.I.B.M.B.O.R., București 1990
5. *Legiuirile Bisericii Ortodoxe Române*, E.I.B.M.B.O.R, București, 1953
6. *Liturghier*, E. I.B.M.B.O.R., București, 2012
7. *Molitfelnic*, E. I.B.M.O., București, 2019
8. *Triod*, E.I.B.M.B.O.R., București 2000

Manuale

9. Braniște, Pr. Prof. Dr. Ene, *Liturgica Specială*, București, 2008
10. Idem, *Liturgica Generală, vol. I*, București, 2015

11. Idem, *Liturgica Generală, vol. II*, București, 2015
12. Stăniloae, Pr. Prof. Dumitru, *Teologia dogmatică ortodoxă, vol. I*, București, 2003
13. Idem, *Teologia dogmatică ortodoxă, vol. II*, București, 2003
14. Idem, *Teologia dogmatică ortodoxă, vol. III*, București, 2003

Scrieri patristice

15. Ambrozio Al Milanului, Sfântul, *Despre Sfintele Taine*, traducere, introducere și note de Pr. Prof. Ene Braniște, în Scrieri. Partea a doua (PSB 53), Ed. I.B.M.B.O.R., București, 1994
16. Dionisie Areopagitul, Sfântul. *Opere Complete și Scoliiile Sfântului Maxim Mărtisorul*, Traducere, introducere și note de Pr. Dumitru Stăniloae, Ed. Paideia, București, 1996
17. Gherman I, Arhiepiscopul Constantinopolului, Sfântul, *Tâlcuirea Sfintei Liturghii*, Ed. Mitropolia Olteniei, 2005
18. Nicolae Cabasila, Sfântul, *Tâlcuirea dumnezeieștii Liturghii*, traducere din limba greacă de Pr. Prof. Dr. Ene Braniște, Ed. I.B.M.B.O.R., București, 2011
19. Idem, *Despre viața în Hristos*, Editura I.B.M.B.O.R., București, 2009
20. Maxim Mărtisorul, Sfântul, *Despre calcularea datei paștilor. Comput bisericesc*, traducere din limba greacă de Petru Molodeț, Ed. Doxologia, Iași, 2018.

Lucrări generale și speciale

21. Bel, Valer, *Misiunea Bisericii în lumea contemporană*. Cluj-Napoca, 2010
22. Idem, *Misiune, Parohie, Pastorație. Coordonate pentru o strategie misionară*, Ed. Renașterea, Ediția a II-a, Cluj-Napoca, 2006
23. Bobrinskoy, Pr. Prof. Boris, *Taina Preasfintei Treimi*, București, 2005
24. Braniște, Pr. Prof. Ene, *Explicarea Sfintelor Taine de inițiere (Botez, Mirungere, Euharistie) în literatura creștină*, Ed. Arhiepiscopiei Bucureștilor, 1990
25. Idem, *Despre preoție*, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2004.
26. Bria, Pr. Prof. Dr. Ion, *Liturghia după Liturghie*, București, 1996
27. Himcinschi, Pr. Prof. Dr. Mihai, *Relația Duhului Sfânt cu Tatăl și cu Fiul în teologia răsăriteană și apuseană. Implicațiile doctrinare și spirituale ale acesteia*, Ed. Reîntregirea, Alba Iulia, 2004
28. Ică jr., Ioan, *Canonul Ortodoxiei I*, Sibiu/București, 2008
29. Idem, *Canonul Ortodoxiei. Sinodul VII Ecumenic. 1. Definind dogmatic icoanele*, Ed. Deisis, Sibiu, 2020.
30. Idem, *Canonul Ortodoxiei. Sinodul VII Ecumenic. 2. Definitivând dogmatic orthodoxia*, Ed. Deisis, Sibiu, 2020.
31. Ierotheos, Mitropolit al Nefpaktosului, *Praznicele Maicii Domnului. O perspectivă istorică și teologică*. Ed. Bonifaciu, București, 2019.
32. Larchet, Jean-Claude, *Viața liturgică*, Iași, 2017
33. Metallinos, D. Gheorghios, *Prohia. Hristos în mijlocul nostru*, Ed. Andreiana, Sibiu, 2004.
34. Mihăilescu, pr. Miron, *Sfânta Liturghie, Pâinea cea de-a pururi*, Ed. Reîntregirea, Alba Iulia, 2007
35. Mihălțan, Ioan, *Preoția Mântuitorului Hristos și preoția bisericească*, Oradea, 1993
36. Plămădeală, Mitropolit Antonie, *Preotul în Biserică, în lume, acasă*, Sibiu, 1996.
37. Pott, Thomas, *Reforma liturgică bizantină*, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2019.
38. Povîrnaru, Ierom. Rafael, *Viața cultică după tratatele pseudo-areopagotoce. O realitate autentic creștină?*, Alba-Iulia, 2018
39. Idem, *Despre Preoție în câteva cuvinte*, Ed. Estfalia, București, 2012
40. Idem, *Despre Căsătorie - scurtă abordare liturgică, juridică și canonică*, Ed. Estfalia, București, 2012
41. Schmemmann, Alexander, *Biserică, lume, misiune*, Alba Iulia, 2006
42. Idem, *Liturghie și Viață*, trad. de Pr. Viorel Sava, Editura Erola, Iași, 2001
43. Idem, *Din apă și din Duh - un studiu liturgic al Botezului*, Ed. Sophia, București, 2009
44. Scrima, Andre, *Biserica Liturgică*, București, 2005
45. Stăniloae, Pr. Prof. Dumitru, *Spiritualitate și comuniune în liturgia ortodoxă*, București, 2004
46. Streza, Pr. Laurențiu, *Botezul în diferite rituri liturgice creștine*, teză de doctorat, în "Ortodoxia", nr.1 (1985) și nr. 2 (1985)
47. Timiadis, Mitropolit Emilianos, *Preot. Parohie. Înnoire*, Ed. Andreiana, Sibiu, 2015.
48. 22. Yannoulatos, IPS, Anastasios, *Ortodoxia și problemele lumii contemporane*, București, 2003

8.2. Seminar/laborator	Metode de predare	Observații
1. Autenticitate și inovație în slujirea Sfintei Liturghii	- interpretarea critică a izvoarelor - dezbateră	.Referințe:

(O.ab.1.1., O.ab..1.3, O.at.1.1, O.at.1.2, O.at.1.3) (2 ore)	- problematizarea - studiul de caz	1. <i>Liturghier</i> , E. I.B.M.B.O.R., București, 2012 2. <i>Arhieraticon</i> , E. I.B.M.B.O.R., București, 1993 3. Necula, Pr.Prof. Dr. Nicolae, <i>Tradiție și înnoire în slujirea liturgică</i> , vol. I, Ed. Trinitas, București, 2014, 327-388
2. Autenticitate și inovație în slujirea Botezului și a Mirungerii (O.ab.1.1., O.ab..1.3, O.at.1.1, O.at.1.2, O.at.1.3) (1 oră)	- interpretarea critică a izvoarelor - dezbateră - problematizarea - studiul de caz	Referințe: 1. <i>Molitfelnic</i> , E.I.B.M.O., București, 2019 2. Necula, Pr.Prof. Dr. Nicolae, <i>Tradiție și înnoire în slujirea liturgică</i> , vol. I, Ed. Trinitas, București, 2014, p. 389-446 3. Foundoulis, Ioannis, <i>Dialoguri liturgice</i> , Vol. II, Ed. Bizantină, București, 2009, p. 106, 232, 108, 276, 43
3. Autenticitate și inovație în slujirea Tainei Spovedaniei (O.ab.1.1., O.ab..1.3, O.at.1.1, O.at.1.2, O.at.1.3) (2 ore)	- interpretarea critică a izvoarelor - dezbateră - problematizarea - studiul de caz	Referințe: 1. <i>Molitfelnic</i> , E.I.B.M.O., București, 2019 2. Necula, Pr.Prof. Dr. Nicolae, <i>Tradiție și înnoire în slujirea liturgică</i> , vol. I, Ed. Trinitas, București, 2014, p. 447-482
4. Autenticitate și inovație în slujirea Tainei Cununii (O.ab.1.1., O.ab..1.3, O.at.1.1, O.at.1.2, O.at.1.3) (1 oră)	- interpretarea critică a izvoarelor - dezbateră - problematizarea - studiul de caz	Referințe: 1 <i>Molitfelnic</i> , E.I.B.M.O., București, 2019 2 Necula, Pr.Prof. Dr. Nicolae, <i>Tradiție și înnoire în slujirea liturgică</i> , vol. I, Ed. Trinitas, București, 2014, p. 561-645
5.. Autenticitate și inovație în slujirea Tainei Maslului (O.ab.1.1., O.ab..1.3, O.at.1.1, O.at.1.2, O.at.1.3) (1 oră)	- interpretarea critică a izvoarelor - dezbateră - problematizarea - studiul de caz	Referințe: 1. <i>Molitfelnic</i> , E.I.B.M.O., București, 2019 2. Necula, Pr.Prof. Dr. Nicolae, <i>Tradiție și înnoire în slujirea liturgică</i> , vol. I, Ed. Trinitas, București, 2014, p. 692-719
6. Autenticitate și inovație în slujirea Ierurgilor (O.ab.1.1., O.ab..1.3, O.at.1.1, O.at.1.2, O.at.1.3) (1 oră)	- interpretarea critică a izvoarelor - dezbateră - problematizarea - studiul de caz	Referințe: 1. <i>Molitfelnic</i> , E.I.B.M.O., București, 2019 2. <i>Panihida</i> , E.I.B.M.O., București, 2016 3. Necula, Pr.Prof. Dr. Nicolae, <i>Tradiție și înnoire în slujirea liturgică</i> , vol. I, Ed. Trinitas, București, 2014, p. 719-831
7. Rânduiești speciale ale Săptămânii Mari (O.ab.1.1., O.ab..1.3, O.at.1.1, O.at.1.2, O.at.1.3) (1 oră)	- interpretarea critică a izvoarelor - dezbateră - problematizarea - studiul de caz	Referințe: 1. <i>Triod</i> , E.I.B.M.B.O.R., București 2000 2. <i>Ceaslov</i> , E.I.B.M.B.O.R., București, 1990

		3. <i>Anuar liturgic și tipiconal</i> , E.I.B.M.O., București, 2021 4. <i>Penticostar</i> , E.I.B.M.B.O.R., București, 1999
8. Aspecte speciale privind rânduiala Vecerniei (O.ab.1.1., O.ab..1.3, O.at.1.1, O.at.1.2, O.at.1.3) (1 oră)	- interpretarea critică a izvoarelor - dezbaterea - problematizarea - studiul de caz	Referințe: 1. <i>Triod</i> , E.I.B.M.B.O.R., București 2000 2. <i>Ceaslov</i> , E.I.B.M.B.O.R., București, 1990 3. <i>Anuar liturgic și tipiconal</i> , E.I.B.M.O., București, 2021 4. <i>Penticostar</i> , E.I.B.M.B.O.R., București, 1999 5. <i>Catavasier sau octoih mic</i> , E.I.B.M.B.O.R., București,2000
9. Particularități cultice în legătură cu slujba Utreniei (O.ab.1.1., O.ab..1.3, O.at.1.1, O.at.1.2, O.at.1.3) (1 oră)	- interpretarea critică a izvoarelor - dezbaterea - problematizarea - studiul de caz	Referințe: 1. <i>Triod</i> , E.I.B.M.B.O.R., București 2000 2. <i>Ceaslov</i> , E.I.B.M.B.O.R., București, 1990 3. <i>Anuar liturgic și tipiconal</i> , E.I.B.M.O., București, 2021 4. <i>Penticostar</i> , E.I.B.M.B.O.R., București, 1999 5. <i>Catavasier sau octoih mic</i> , E.I.B.M.B.O.R., București,2000
10. Rugăciuni și rânduieli speciale cuprinse în cultul Bisericii (O.ab.1.1., O.ab..1.3, O.at.1.1, O.at.1.2, O.at.1.3) (1 oră)	- interpretarea critică a izvoarelor - dezbaterea - problematizarea - studiul de caz	Referințe: 1. <i>Molitfelnic</i> , E.I.B.M.O., București, 2019 2. <i>Acatistier</i> , E.I.B.M.O., București, 2006 3. <i>Psaltirea</i> , E.I.B.M.O., București, 2016

8.3 Bibliografie:

Izvoare

1. *Biblia sau Sfânta Scriptură*, Ediție Jubiliară a Sfântului Sinod, Ed. Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2001
2. *Aghiasmatar*, E.I.B.M.B.O.R., București, 2016
3. *Arhieraticon*, E. I.B.M.B.O.R., București, 1993
4. *Ceaslov*, E.I.B.M.B.O.R., București, 1990
5. *Legiurile Bisericii Ortodoxe Române*, E.I.B.M.B.O.R, București, 1953
6. *Liturghier*, E. I.B.M.B.O.R., București, 2012
7. *Molitfelnic*, E. I.B.M.O., București, 2019
8. *Triod*, E.I.B.M.B.O.R., București 2000
9. *Penticostar*, E.I.B.M.B.O.R., București, 1999
10. *Catavasier sau octoih mic*, E.I.B.M.B.O.R., București,2000
11. *Ceaslovul cel Mare*, Ed. Biserica Ortodoxă Alexandria, 2003
12. *Psaltirea*, E.I.B.M.O., București, 2016
13. *Acatistier*, E.I.B.M.O., București, 2006
14. *Panihida*, ,E.I.B.M.O., București, 2016

Manuale

15. Braniște, Pr. Prof. Dr. Ene, *Liturgica Specială*, București, 2008
16. Idem, *Liturgica Generală, vol. I*, București, 2015
17. Idem, *Liturgica Generală, vol. II*, București, 2015
18. Stăniloae, Pr. Prof. Dumitru, *Teologia dogmatică ortodoxă, vol. I*, București, 2003
19. Idem, *Teologia dogmatică ortodoxă, vol. II*, București, 2003
20. Idem, *Teologia dogmatică ortodoxă, vol. III*, București, 2003

Scrieri patristice

21. Chiril al Ierusalimului, Sfântul, *Cateheze*, Ed. I.B.M.B.O.R., București, 2003
22. Chiril al Alexandriei, Sfântul, *Comentariu la Ioan*, traducere, introducere și note de Pr. Prof. Dr. D. Stăniloae, în P.S.B. 41, Ed. I.B.M.B.O.R., București, 2000
23. Maxim Mărturisitorul, Sfântul, *Mystagogia*, E.I.B.M.B.O.R., București, 2000

Lucrări generale și speciale

24. Bobrinskoy, Pr. Prof. Boris, *Taina Preasfintei Treimi*, București, 2005
25. Braniște, Pr. Prof. Dr. Ene, *Contribuții la uniformizarea cultului nostru liturgic: deosebiri de practică și tipic în slujba Vecerniei*, în "Mitropolia Moldovei și Sucevei", nr.11-12, (1958), pp. 889-892
26. Idem, *Mijloacele și metodele de lucru în activitatea pastorală și misionară a preoților de azi*, în "Biserica Ortodoxă Română", nr. 1-2 (1981), pp. 47-58
27. Idem, *Îndrumări către preoți privitoare la datoria și modul de a predica* în "Mitropolia Olteniei", nr.7-9 (1977), pp.539-554
28. Idem, *Liturghia, sufletul etern al Ortodoxiei în rugăciune. Studii de Teologie Liturgică, vol. I*, Sibiu, 2013
29. Idem, *Istoria arhitecturii bisericești la români*, Sibiu, 2015
30. Bria, Pr. Prof. Dr. Ion, *Destinul Ortodoxiei*, EIBMBOR, București, 1989
31. Idem, *Credința pe care o mărturisim*, București, 1987
32. Coman, Pr. Prof. Ioan G., *Chipul preotului după Sfânta Scriptură și Sfinții Părinți*, *Studii Teologice* (1956), nr. 3-4, pp. 155-166;
33. Coman, Episcopul Oradei, Vasile, *Scrieri de teologie liturgică și pastorală*, Oradea 1983
34. Daniel, IPS, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, *Duhul Sfânt – Duhul înfierii noastre în Hristos*, în "Dialog Teologic", Revista Institutului Teologic Romano-Catolic, I (1998), nr.1
35. Desseile, Arhimandrit Placide, *Ce este Ortodoxia?*, Alba-Iulia, 2016
36. Dumas, Felicia, *Gest și expresie în Liturghia Ortodoxă*, Institutul European, Iași, 2000
37. Foundoulis, Ioannis, *Dialoguri liturgice*, vol. 1, Ed. Bizantină, București, 2008
38. Ibidem, vol. II, Ed. Bizantină, București, 2009
39. Ibidem, vol. III, Ed. Bizantină, București, 2009
40. Ibidem, vol. IV, Ed. Bizantină, București, 2008
41. Ibidem, Vol. V, Ed. Bizantină, București, 2011
42. Himcinschi, Pr. Prof. Dr. Mihai, *Misiunea baptismală ca înfiere duhovnicească și fundament al identității creștine*, în „Altarul Reîntregirii”, nr. 1 (2011). pp. 53-72
43. Ică jr., diac. Ioan, *Canonul Ortodoxiei I. Canonul apostolic al primelor secole*, Sibiu 2008
Idem, *Canonul Ortodoxiei. Sinodul VII ecumenic. 2. Definind dogmatic icoana*, Sibiu 2020.
44. Itineanț, Pr. Lect. Dr. Vasile, *Exigențe pastorale în lumea actuală*, în „Analele Universității de Vest din Timișoara, Seria Teologie”, XVI, 2010, pp. 43-50.
45. Idem, *Dimensiunea simbolico-mistică a icoanei*, în „Analele Universității de Vest din Timișoara, Seria Teologie”, XVII, 2011, pp. 42-50.
46. Idem, *Maica Domnului în imnologia liturgică a Săptămânii Patimilor*, în „Analele Universității de Vest din Timișoara, Seria Teologie”, XVIII, 2012, pp. 43-51
47. Idem, *Sfânta Scriptură în serviciul liturgic*, în Altarul Banatului, serie nouă, nr. 1-3, 2010, pp. 90-97.
48. Lovișteanul, PS, Conf. Univ. Dr. Emilian, *Strategii misionare privind revitalizarea vieții parohiale în societatea românească actuală*, în Misiunea Bisericii Ortodoxe în contextul actual, Craiova, 2016, pp. 49-70
49. Mircea, Pr. Ioan, *Preoția împărătească sau duhovnicească*, *Studii Teologice* (1971), nr. 7-8, pp. 483-497.
50. Necula, Pr. prof.dr., Nicolae, *Tradiție și înnoire în slujirea liturgică, vol. I*, Galați, 1996

51. Popescu, prof. Teodor, *Sfințenia și răspunderile preoției*, în Studii Teologice (1952), nr. 3-4, pp. 157-174.
52. Sava, Pr. Prof. Viorel, „*În Biserica Slavei Tale*”, vol II, Iași, 2012
53. Idem, „*În biserica slavei Tale*”. *Studii de teologie și spiritualitate liturgică*, vol. III, Iași, 2012
54. Schmemmann, Alexander, *Liturghie și viață*, București, 2014
55. Simonopetritul, Makarios *Triodul explicat*, trad. Diac. Ioan I. Ică Jr., Sibiu, 2000
56. Stan, Pr. Prof. Univ. Dr. Liviu, *Tradiție și progres, în Biserica și Dreptul. Studii de drept canonic orthodox. Probleme canonice actuale*, Sibiu, 2014
57. Streza, I.P.S., Dr. Laurențiu, *Hristos, Lumina cunoștinței!*, în „Revista Teologică”, nr. 1 (2011). pp. 7-11
58. Idem, *Preotul și îndatorirea sa pastorală față de credincioșii bolnavi*, în „Mitropolia Olteniei”, nr. 1 (1987). pp. 78-86;
59. Vintilescu, Pr. Prof. Dr. Petre, *Despre poezia immografică din cărțile de ritual și cântarea bisericească*, București, 1937
60. Idem, *Liturghierul explicat*, E.I.B.M.B.O.R., București, 1998
61. Yannoulatos, IPS, Anastasios, *Ortodoxia și problemele lumii contemporane*, București, 2003

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatorilor reprezentativi din domeniul aferent programului

În vederea schițării conținuturilor, alegerii metodelor de predare/învățare titularii disciplinei au organizat o întâlnire cu: reprezentanții ai Mitropoliei Banatului și ai Inspectoratului Școlar Județean Timiș, recum și cu alte cadre didactice din domeniu, titulare în alte instituții de învățământ superior. Întâlnirea a vizat identificarea nevoilor și așteptărilor angajatorilor din domeniu și coordonarea cu alte programe similare din cadrul altor instituții de învățământ superior. Conținuturile unităților de învățare au fost elaborate în urma consultării specialiștilor pe disciplină din facultățile de profil, pe baza programei analitice aprobate la nivelul Patriarhiei Române. În egală măsură, au fost luate în calcul așteptările principalilor angajatori ai absolvenților acestei specializări: structurile eclesiale, structurile de asistență socială, structurile din domeniul educațional. Evaluarea finală va avea loc la finalul semestrului, în cadrul unei sesiuni de examinare care se va putea desfășura și în mediul online, pe platforma [meet.google/google.classroom](https://meet.google.com/).

10. Evaluare*

Tip de activitate	10.1. Criterii de evaluare	10.2. Metode de evaluare	10.3. Pondere din nota finală
10.4. Curs	- să prezinte sistematic și coerent temele studiate;	Executarea corectă a riturilor liturgice	40%
	- să utilizeze adecvat în comunicarea profesională terminologia specifică teologiei liturgice;	Monitorizare directă	20%
	- Raportarea activ-participativă a orelor de curs; - Analiza și interpretarea datelor, privind istoria cultului Bisericii noastre.	Monitorizare directă	10%
10.5. Seminar/laborator	Aplicarea practică a riturilor cultice.	Expunerea corectă a simbolismului liturgic	30%
10.6. Standard minim de performanță: includerea tuturor componentelor cu referire la lucrarea de disertație			

Prezentarea corectă a noțiunilor fundamentale;
Aplicarea practică a riturilor cultice.
Concizie în exprimare;
Nu există condiții speciale pentru prezentarea la sesiunea de restanță sau la mărirea de notă.

Data completării

18.01.2021

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

A stylized handwritten signature in dark ink, featuring a large, sweeping initial 'A' followed by several loops and a final vertical stroke.A stylized handwritten signature in dark ink, identical to the one on the left, featuring a large, sweeping initial 'A' followed by several loops and a final vertical stroke.

Semnătura directorului de departament

A handwritten signature in dark ink, consisting of a series of fluid, connected loops and a final horizontal stroke.